

Basispakket JGZ: de contactmomenten

Uitgangspunt voor de contactmomenten binnen het Basispakket JGZ is de ontwikkellijn van een gezond kind van 0 tot 18 jaar. Wij gebruiken deze om te bepalen op welke essentiële leeftijdsmomenten wij minimaal alle jeugdigen moeten vaccineren, screenen, adviseren en monitoren. Dit om de ontwikkeling van de jeugdige goed in beeld te hebben en tijdig afwijkingen te kunnen signaleren. De leeftijdsmomenten vormen gezamenlijk het individueel basisaanbod: dertien contactmomenten van 0 tot 18 jaar die iedere jeugdige - ongeacht zijn situatie - ontvangt.⁴

Voor de groep jeugdigen waar alles goed verloopt en er geen vragen zijn vanuit de ouder en/of de jeugdige, vullen we deze contactmomenten aan met een collectief aanbod. Indien de ouder en/of de jeugdige zich onzeker voelt, vragen heeft of meer ondersteuning kan gebruiken, bieden wij in afstemming met hen een extra contactmoment of ons plusaanbod aan.

⁴ Binnen het programma CJG Next ontwikkelen wij een gedifferentieerd en gepersonaliseerd basisaanbod. Zie kader op pagina 6.

2.1. Individueel basisaanbod

Met het individueel basisaanbod bieden wij alle jeugdigen dezelfde basiszorg. Zorg waarin alle kinderen tijdig worden gescreend en gemonitord door onze professionals. Onderstaande contactmomenten zijn de belangrijke momenten waar in de ontwikkeling van een kind veel op lichamenlijk en (psycho)sociaal gebied gebeurt.

2.1.1. Neonatale gehoorscreening

Een screening bij pasgeboren kinderen om gehoorverlies vroegtijdig te signaleren.

Doelstelling	Voorkomen van achterstand in de (spraak-taal)ontwikkeling van kinderen door het vroegtijdig opsporen van gehoorverlies.
Inhoud	Bij alle pasgeborenen wordt door onze professionals, tussen de vierde en de zevende dag na de geboorte, een gehoorscreening uitgevoerd. Wanneer de uitslag van de screening onvoldoende is, vindt een tweede en zo nodig een derde screening plaats.
Resultaat	Pasgeborenen hebben een gehoorscreening aangeboden gekregen. Bij alle verschenen kinderen is de screening afgenomen en zo nodig vond een herhaling plaats.
Doelgroep	Alle pasgeborenen die in ons werkgebied wonen, met uitzondering van de pasgeboren kinderen die op een Neonatale Intensive Care Unit (NICU) liggen. Zij krijgen de screening vanuit het ziekenhuis aangeboden.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Screener.• Coördinator.

2.1.2. Neonatale hielprikscreening

Een screening bij pasgeboren kinderen voor het opsporen van een aantal ernstige erfelijke aandoeningen.

Doelstelling	Tijdig opsporen van zestien stofwisselingsziekten en twee andere aangeboren afwijkingen waardoor behandeling tijdig kan starten en ernstige gevolgen (grotendeels) worden voorkomen.
Inhoud	Tussen de vierde en zevende dag na de geboorte ontvangen alle kinderen een hielprik. De bloedafname wordt uitgevoerd door onze professionals of een verloskundige. De eindverantwoordelijkheid ligt, ongeacht wie de hielprik uitvoert, bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Wanneer de uitslag twijfelachtig is, wordt de hielprik herhaald.
Resultaat	Pasgeborenen hebben een hielprikscreening aangeboden gekregen en er vond zo nodig een herhaling van de screening plaats.
Doelgroep	Alle pasgeboren kinderen die in ons werkgebied wonen, met uitzondering van de pasgeborenen die op een Neonatale Intensive Care Unit (NICU) liggen. Zij krijgen de screening vanuit het ziekenhuis aangeboden.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Screener.• Coördinator.

2.1.3. Geboortehuisbezoek

Een huisbezoek waarin kennismaking met de JGZ, het bieden van (anticiperende) voorlichting en vroegtijdige signalering centraal staan.

Doelstelling	Het gezin maakt kennis met de diensten van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast bieden onze professionals preventie (voorlichting en advies) over gezond en veilig opvoeden en opgroeien passend bij het gezin. Ook signaleren zij vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen en leiden zo nodig toe naar passende zorg- of hulpverlening.
Inhoud	Na de geboorte van het kind nemen onze professionals telefonisch contact op met de ouders om een afspraak te maken voor het geboortehuisbezoek. Tijdens het huisbezoek verstrekken onze professionals informatie over het Centrum voor Jeugd en Gezin en: <ul style="list-style-type: none">• nemen een algemene anamnese af;• monitoren de draaglast en draagkracht van ouders;• meten factoren die de gezondheid van het pasgeboren kind bevorderen of bedreigen;• geven gericht individueel advies, individuele begeleiding en eventuele toeleiding;• bespreken de voortgang van de verleende zorg.
Resultaat	Ouders van pasgeboren kinderen krijgen telefonisch een huisbezoek aangeboden. Bij de gezinnen waar een huisbezoek heeft plaatsgevonden zijn de pasgeborenen onderzocht, de afwijkende ontwikkelingen en problemen gesignaleerd en zo nodig zijn interventies ingezet.
Doelgroep	Alle ouders van pasgeboren kinderen die in ons werkgebied wonen.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdverpleegkundige.

2.1.4. Consulten tot 18 jaar

Vaste contactmomenten voor jeugdigen van 3 weken tot 18 jaar⁵, waarin centraal staan: systematische monitoring, screening en signalering van de ontwikkeling van de jeugdige en advisering hierover.

Doelstelling	Onze professionals bieden preventie (voorlichting en advies) over gezond en veilig opvoeden en opgroeien passend bij de leeftijd van de jeugdigen. Ook signaleren zij vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen en leiden zo nodig toe naar passende zorg- of hulpverlening.
Inhoud	Onze professionals: <ul style="list-style-type: none">• monitoren de draaglast en draagkracht van de ouders en kinderen;• meten factoren die de gezondheid bevorderen of bedreigen;• voeren het Rijksvaccinatieprogramma uit op de daarvoor vastgestelde leeftijden;• geven gericht individueel advies, individuele begeleiding en zorgen eventueel voor toeleiding;• bespreken de voortgang van de verleende zorg.

⁵ Achterin het productenboek staat het contactmomentenschema.

Resultaat	Jeugdigen en hun ouders worden uitgenodigd voor de dertien individuele contactmomenten op vaste leeftijden. Alle verschenen kinderen zijn onderzocht, de afwijkende ontwikkelingen zijn gesignaleerd en zo nodig zijn interventies ingezet.
Doelgroep	Alle ouders en jeugdigen van 3 weken tot 18 jaar die in ons werkgebied wonen en/of schoolgaand zijn.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdarts. • Jeugdverpleegkundige. • Doktersassistent. • Assistent.

2.1.5. Extra contactmoment

Een individueel extra contactmoment voor jeugdigen tot 18 jaar waarin zorgen of vragen worden opgepakt door een screening of analyse. Het extra contactmoment kent twee varianten: kort en lang.

Doelstelling	Onze professionals signaleren vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen. Zo nodig leiden zij toe naar passende zorg- of hulpverlening.
Inhoud	Op ieder moment kan het noodzakelijk zijn om jeugdigen een extra contactmoment aan te bieden. Dit kan variëren van een lichamelijke screening tot een consult over psychosociale problematiek van de jeugdige. In dat laatste geval bieden onze professionals jeugdigen en ouders een langer extra contactmoment aan waarin zij onder andere een analyse maken van de ervaren problematiek. Daarnaast wordt de balans opgemaakt tussen draagkracht en draaglast.
Resultaat	Jeugdigen die op het extra contactmoment zijn geweest zijn onderzocht, afwijkende ontwikkelingen en problemen zijn gesignaleerd en zo nodig zijn interventies ingezet.
Doelgroep	Alle ouders en jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied wonen en/of schoolgaand zijn.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdarts. • Jeugdverpleegkundige. • Doktersassistente.

2.1.6. Inloopsprekuren tot 18 jaar

Een open spreekuur voor vragen van jeugdigen tot 18 jaar en hun ouders over opvoeden, opgroeien en gezondheid.

Doelstelling	Onze professionals bieden preventie (voorlichting en advies) over gezond en veilig opvoeden en opgroeien passend bij de leeftijd van de jeugdigen. Ook signaleren zij vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en/of opvoedproblemen. Zo nodig leiden zij toe naar passende zorg- of hulpverlening.
---------------------	---

Inhoud

Onze professionals organiseren wekelijks een inloopspreekuur op het Centrum voor Jeugd en Gezin. Jeugdigen en ouders kunnen hier terecht met vragen over opvoeden, opgroeien en gezondheid.

Resultaat

Jeugdigen en ouders die gebruikmaken van het inloopspreekuur krijgen antwoord op hun vragen. Zo nodig krijgen zij een extra contactmoment aangeboden.

Doelgroep

Alle jeugdigen tot 18 jaar en hun ouders die in ons werkgebied wonen en/of schoolgaand zijn.

Uitvoerende professional

- Jeugdverpleegkundige.

2.2. Collectief basisaanbod

De dertien contactmomenten uit het individueel basisaanbod worden aangevuld met een collectief aanbod. Hierin wordt met name gevaccineerd. Tot 4 jaar geldt dat alle gezonde jeugdigen dit aangeboden krijgen. Indien de ouder extra ondersteuning nodig heeft, wordt in plaats van dit collectieve contactmoment een individueel plusaanbod aangeboden. De collectieve contactmomenten worden efficiënt uitgevoerd, waardoor ruimte wordt gecreëerd om de aandachtskinderen meer ondersteuning op maat te kunnen bieden.

Differentiatie van ons aanbod

Wij verkennen welke andere mogelijkheden er zijn voor collectieve contactmomenten, waarin anticiperende voorlichting en de behoefte van ouders centraal staan. De ontwikkeling van digitale opvoedondersteuning is hier een voorbeeld van, zoals e-consulten welke geboden kunnen worden via ons ouderportaal.

2.2.1. Vaccinatiesprekuren

Een spreekuur of dag(deel) waarin jeugdigen op verschillende leeftijden worden gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma* (RVP). Dit kan zowel het volgen van het reguliere RVP als het inhalen van een RVP-vaccinatie zijn.

Doelstelling

Het bereiken van een optimale vaccinatiegraad.

Inhoud

Onze professionals organiseren spreekuren of dagen waarin de jeugdigen van de volgende leeftijden terecht kunnen voor een vaccinatie.

Afhankelijk van de leeftijd en de indicatiestelling krijgen de jeugdigen de volgende vaccinaties:

- difterie, tetanus en polio (DTP) al dan niet in combinatie met: kinkhoest, haemophilus influenza type b en hepatitis B (DKTP, DKTPHibHebB)
- pneumokokkenziekte (pneu)
- bof, mazelen en rodehond (BMR)
- meningokokken ACWY
- humaan papillomavirus (HPV)

Een deel van de vaccinaties wordt tijdens de reguliere, extra of plus contactmomenten uitgevoerd. Daarnaast kan het vaccinatiesprekuren gecombineerd worden met andere activiteiten; bij 4-jarigen wordt de visustest uitgevoerd.

Resultaat

De jeugdigen die zijn verschenen hebben de juiste vaccinaties ontvangen, tenzij er sprake was van een contra-indicatie.

Voor de 4-jarigen geldt daarnaast dat alle kinderen die zijn verschenen een visustest aangeboden hebben gekregen. Kinderen met een afwijkende score hebben een extra contactmoment ontvangen of zijn toegeleid.

Doelgroep

Alle jeugdigen van de benoemde leeftijdscategorieën die in ons werkgebied wonen en/of in zorg zijn.

Uitvoerende professional

- Jeugdarts.
- Jeugdverpleegkundige.
- Doktersassistent.

* Aan zwangere vrouwen gaan wij de maternale kinkhoestvaccinatie aanbieden.

2.3. Plusaanbod

Wanneer de ouder en/of de jeugdige extra ondersteuning nodig heeft, kunnen onze professionals hen een plusaanbod aanbieden. Het kan het collectieve aanbod vervangen, maar kan ook op ieder ander moment geboden worden in de vorm van een individueel contactmoment op locatie of een huisbezoek. Samen met de ouder en de jeugdige bekijken onze professionals hoe het gaat, wordt een analyse gemaakt van alle relevante kind- of omgevingsfactoren en wordt nagegaan of extra ondersteuning vanuit de JGZ of jeugdhulp nodig is.

Hoe verhoudt het plusaanbod zich tot een extra contactmoment?

Een extra contactmoment bieden wij aan vanuit het individuele basisaanbod en betreft een korte screening of analyse. Wanneer meer nodig is, wordt het plusaanbod ingezet. Aan de hand van een uitgebreide analyse van de situatie, bepaalt de professional of bijvoorbeeld toeleiding naar jeugdhulp of ondersteuning vanuit het APP nodig en passend is.

Het plusaanbod is ook bedoeld voor extra zorg voor nieuwkomers en activiteiten in het kader van non-bereik. Daarnaast bieden wij aan aandachtskinderen het plusaanbod aan in plaats van het collectieve aanbod op de volgende leeftijden:

- 4 maanden
- 11 maanden
- 4 jaar.

2.3.1. Brede analyse

Een uitgebreid contactmoment waarin op systematische wijze een diepgaande analyse wordt gemaakt van de situatie van de jeugdige.

Doelstelling	Onze professionals signaleren vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen en leiden zo nodig toe naar passende zorg- of hulpverlening.
Inhoud	Op elk moment kan het noodzakelijk zijn om jeugdigen een extra contactmoment, op locatie of thuis, te bieden om de situatie goed in kaart te brengen. Het gaat om jeugdigen waar (een signaal van) multiproblematiek speelt. De balans tussen draagkracht en draaglast wordt opgemaakt en onze professional kijkt samen met de ouder of toeleiding naar jeugdhulp passend is.
Resultaat	Een uitgebreide analyse is uitgevoerd en problemen zijn gesignaleerd. Zo nodig zijn passende interventies geadviseerd en ingezet.
Doelgroep	Alle ouders en jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied wonen of naar school gaan.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdarts.• Jeugdverpleegkundige.

2.4. Non-bereik

Alle activiteiten die worden ondernomen, conform de richtlijn *Non-bereik*, wanneer jeugdigen tot 18 jaar afwezig zijn tijdens een contactmoment.

Doelstelling	Het tijdig signaleren van (acute) gezondheidsbedreigingen door de gezinssituatie in kaart te brengen wanneer er geen zicht is op de situatie van jeugdigen en/of gezinnen.
Inhoud	Wanneer jeugdigen niet op een afspraak verschijnen, wordt de richtlijn <i>Non-bereik</i> uitgevoerd. Onderdelen van het traject kunnen zijn (afhankelijk van de situatie): <ul style="list-style-type: none">• contact zoeken met de ouders en/of jeugdige• contact leggen met betrokken ketenpartners• het afleggen van één of meerdere huisbezoeken• signaal afgeven binnen de verwijfsindex• consulteren van jeugdhulp
Resultaat	Jeugdigen die niet op afspraak bij het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn geweest, zijn in beeld. Dat wil zeggen dat we over recente informatie beschikken, aan de hand waarvan we kunnen bepalen of er eventuele risico's zijn met betrekking tot opvoeden en opgroeien binnen het gezin.
Doelgroep	Alle ouders en jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied wonen en/of schoolgaand zijn.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdarts.• Jeugdverpleegkundige.

2.5. Instroom nieuwkomers

Een contactmoment voor jeugdigen tot 18 jaar die vanuit het buitenland komen, in het werkgebied van CJG Rijnmond verblijven⁶ en in het verleden geen jeugdgezondheidszorg hebben ontvangen.

Doelstelling	Het vroegtijdig signaleren van (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen. Zo nodig toeleiden naar passende zorg- of hulpverlening.
Inhoud	Onze professionals bieden alle jeugdigen die vanuit het buitenland naar Nederland komen en in het verleden geen jeugdgezondheidszorg ontvingen, een contactmoment bij de jeugdige thuis waarin onze professionals: <ul style="list-style-type: none">• de draaglast en draagkracht van de ouders en jeugdigen monitoren;• factoren die de gezondheid bevorderen of bedreigen meten;• het Rijksvaccinatieprogramma op de daarvoor vastgestelde leeftijden uitvoeren en de vaccinatiestatus vaststellen;• gericht individueel advies en begeleiding geven en eventueel toeleiden naar passende zorg- of hulpverlening;• de voortgang van de verleende zorg bespreken.

⁶ Dit zijn onder anderen jeugdigen die naar ons werkgebied zijn geëmigreerd, vluchtelingen, asielzoekers of kinderen van expats.

Resultaat

Alle nieuwkomers tot 18 jaar die verblijven in het werkgebied van CJG Rijnmond zijn uitgenodigd voor dit contactmoment. Alle jeugdigen zijn onderzocht, de afwijkende ontwikkelingen, opgroei- en opvoedomstandigheden zijn gesignaleerd en zo nodig is toegeleid naar passende zorg- of hulpverlening.

Doelgroep

Alle jeugdigen tot 18 jaar die voor het eerst in Nederland verblijven en geen jeugdgezondheidszorg hebben ontvangen.

Uitvoerende professional

- Jeugdarts.
- Jeugdverpleegkundige.
- Doktersassistent.

2.6. Speciaal onderwijs

Het reguliere individueel en collectief aanbod geldt voor alle jeugdigen tot 18 jaar. Ook voor hen die speciaal onderwijs volgen. Afstemmen van zorg en een multidisciplinaire benadering ervan is voor deze jeugdigen essentieel. Zo kan het zijn dat we aanpassingen doorvoeren in het aanbod, afgestemd op de specifieke doelgroep, in samenspraak met de ouders en de school. Hierbij kunt u denken aan de inzet van een aangepaste vragenlijst of een aangepast contactmoment door controles in de behandelsetting. Daarnaast kunnen wij een onderzoek aanbieden voor een nieuwe leerling of bij herindicatie. Deze twee onderzoeken en het dossieronderzoek zijn drie extra producten die wij bieden aan jeugdigen op het speciaal onderwijs.

2.6.1. Dossieronderzoek

Een analyse van de medische gegevens van jeugdigen tot 18 jaar die worden geplaatst op het basis of voortgezet speciaal onderwijs.

Doelstelling	Optimaliseren van het functioneren van jeugdigen op school door de school inzicht te geven in de beperkingen en ontwikkelingsmogelijkheden van jeugdigen.
Inhoud	Onze professionals vragen de medische gegevens van jeugdigen op bij de behandelend specialisten en eventueel andere jeugdgezondheidsorganisaties. Op grond van de aanwezige gegevens beoordelen onze professionals of er voldoende sociaal-medische kennis bestaat over de ontwikkelingsmogelijkheden en beperkingen van de jeugdigen.
Resultaat	Onze professionals hebben voldoende inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden en beperkingen van jeugdigen. Wanneer dit niet het geval is, worden jeugdigen uitgenodigd voor een onderzoek nieuwe leerling.
Doelgroep	Alle jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied geplaatst worden op het speciaal basis- en voortgezet onderwijs.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdarts.• Doktersassistent.

2.6.2. Onderzoek nieuwe leerling

Een individueel eerste contactmoment voor het inzichtelijk maken van de beperkingen en ontwikkelingsmogelijkheden van jeugdigen tot 18 jaar op het speciaal basis en voortgezet onderwijs.

Doelstelling	Optimaliseren van het functioneren van jeugdigen op school door de school inzicht te geven in de beperkingen en ontwikkelingsmogelijkheden van jeugdigen. Onze professionals bieden daarnaast preventie (voorlichting en advies) over gezond en veilig opvoeden en opgroeien passend bij de leeftijd en het functioneren van jeugdigen. Ook signaleren onze professionals vroegtijdig (lichamelijke) ontwikkelingsstoornissen, psychosociale problematiek, gezondheidsbedreigende factoren en opvoedproblemen. Zo nodig zorgen wij voor toeleiding.
---------------------	---

Inhoud	<p>Onze professionals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meten factoren die de gezondheid bevorderen of bedreigen; • monitoren de draaglast en draagkracht; • geven gericht individueel advies, individuele begeleiding en eventuele toeleiding; • bespreken de voortgang van de verleende zorg.
Resultaat	Onze professionals geven de school inzicht in de beperkingen en ontwikkelingsmogelijkheden van jeugdigen.
Doelgroep	Alle jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied op het speciaal basis- en voortgezet onderwijs geplaatst worden.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdarts. • Doktersassistent.

2.6.3. Herindicatie-onderzoek

Een individueel contactmoment voor jeugdigen tot 18 jaar voor het beoordelen van verlenging van het verblijf in cluster 3 LZK-onderwijs.

Doelstelling	Beoordelen of jeugdigen op medische gronden in aanmerking komen voor het verlengen van een verblijf in het cluster 3 LZK-onderwijs.
Inhoud	<p>Onze professionals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meten factoren die de gezondheid bevorderen of bedreigen; • monitoren de draaglast en draagkracht; • geven gericht individueel advies, begeleiding en zorgen eventueel voor toeleiding; • bespreken de voortgang van de verleende zorg.
Resultaat	Onze professionals geven advies over het verlengen van het verblijf van jeugdigen op het cluster 3 LZK-onderwijs.
Doelgroep	Alle jeugdigen tot 18 jaar die in ons werkgebied geplaatst zijn in het cluster 3 LZK-onderwijs.
Uitvoerende professional	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdarts. • Doktersassistent.